

GEERT MAK & THIERRY BAUDET

Zowel Geert Mak als Thierry Baudet verzorgen op het VGN-congres op 6 maart een lezing over de toekomst van het vak geschiedenis. Aansluitend volgt een discussie met de congresgangers. Geert Mak is schrijver van veel gelezen historische werken, Thierry Baudet is naast historicus ook jurist. Hij publiceert veel en schuwt het publieke debat niet.

Ben Vriesema is
hoofdredacteur van
Kleio.

WELK NUT HEEFT GESCHIEDENIS VOLGENS U?

Mak: Geschiedenis geeft ons een plaats in de tijd. Zonder geschiedenis is het onmogelijk om het heden te doorzien. Tegelijkertijd is geschiedenis een vorm van selectie en ordening – en het geschiedenisverhaal speelt daarin een centrale rol. Een ordening die voortdurend kan en moet veranderen, omdat iedere generatie nieuwe vragen stelt.

Baudet: Het nut van geschiedenis is het toegenomen begrip dat het oplevert. Wie mij wil begrijpen, bijvoorbeeld, zal mijn biografie moeten kennen: waar kom ik vandaan, hoe ben ik opgegroeid? Welke gebeurtenissen hebben mij gevormd, welke ervaringen kleuren ook vandaag de dag nog mijn visie op de wereld? Hetzelfde geldt voor landen, ideeën, religies of conflicten: zonder inzicht in hun wording blijft ons inzicht in hun aard, hun wezen, zeer beperkt.

WELKE HISTORISCHE STUDIE OF WELKE HISTORISCHE ROMAN MAAKTE DE MEESTE INDRUK OP U?

Mak: Voorspel van Loe de Jong, het eerste deel van zijn boekenplank. Een zwaar onderschat meesterwerk over de eerste decennia van de twintigste eeuw. En: Sebastian Haffner, Kanttekeningen bij Hitler, hoe je in amper tweehonderd bladzijden vol rake zinnen een uitnemende biografie kunt schrijven.

Baudet: Het boek *Travesty. The trial against Slobodan Milosevic and the corruption of international justice* van John Laughland – een boek dat gaat over de oorlogen in voormalig Joegoslavië en het ontstaan van het Internationaal Strafhof in Den Haag. Door een minutieuze reconstructie is mijn visie op dat conflict – en in het kielzog daarvan, op de NAVO en het internationaal 'recht' – beslissend veranderd.

Scène uit *Nova Zembla* met Derek de Lint als Willem Barentsz.

WELKE HISTORISCHE FILM HEEFT DE MEESTE INDRUK OP U GEMAAKT?

Baudet: *Nova Zembla*. De indruk die deze film op mij maakte, is echter niet zozeer cinematografisch of historisch, maar eerder sociologisch: Nederland maakt tegenwoordig patriotistische films. Er is nu ook een Michiel de Ruyter-productie. Ik zie de heropleving van aandacht voor ons verleden als een signaal dat we weer 'trots' willen zijn op ons land.

Loe de Jong in het RIOD-archief, 6 mei 1950.

WAT KUNT U ZICH HERINNEREN VAN DE GESCHIEDENISLESSEN OP DE MIDDELBARE SCHOOL?

Mak: De eerste geschiedenislessen die we kregen van meester Schmall, op de Koningin Wilhelminaschool te Leeuwarden, ging over de Batavieren. Hoe sterk ze waren, en hoe nobel, in hun strijd tegen de Romeinen. Zijn verhaal bracht ons, jongens, tot een enorme staat van opwinden. We renden in de pauze het schoolplein op, we veranderden in Batavieren en Romeinen en we begonnen te vechten. Dat heeft

minstens drie dagen geduurd.

Baudet: De geschiedenislessen op het Stedelijk Gymnasium Haarlem waren geweldig; het lokaal hing vol met oude kaarten, vlaggen en foto's van historische momenten. Mijn docent was Bonno van Dijk, die prachtig kon vertellen en soms helemaal opging in de verhalen. Zo kwam hij elk jaar wanneer hij over de moord op Julius Caesar vertelde gekleed in toga naar school.

IN WELKE HISTORISCHE PERSOON KUNT U ZICH HET BEST INLEVEN?

Mak: Tijdens het schrijven en draaien van *In Europa* ontwikkelde ik natuurlijk mijn sym- en antipathieën. Ik kreeg een bloedhekel aan Lenin, maar ontwikkelde een groot zwak voor zijn kompanen Karl Radek. Ik zag Churchill blunderen, maar tegelijk namen mijn bewondering en sympathie

steeds meer toe. En ik werd een groot fan van Harry Hopkins, de stille kracht achter Franklin Roosevelt, de man die achter de schermen de geallieerden tijdens de oorlog bijeen wist te houden, inclusief Stalin, terwijl hij zelf doodziek was. Maar voor zover ik weet is dat nooit verfilmd.

Links: Geert Mak.
Foto: Leendert Jansen. Rechts: Thierry Baudet. Foto: Marco Visser.

WAT IS DE MEEST RECENTE 'HISTORISCHE SENSATIE' DIE U HEEFT GEHAD?

Mak: In Huize Six, in Amsterdam. Daar hangt het portret van Elisabeth van der Wolff, van Van Mierevelt, uit 1613. Ze houdt een paar prachtig geborduurde handschoenen in haar rechterhand, speciaal gemaakt voor haar huwelijk. 'Kijk,' zei Jan Six X tegen mij toen hij het laatste opentrok, 'daar heb je hem. Wil je hem even vasthouden?' Diezelfde handschoenen dus. Ja, dat is historische sensatie.

Baudet: Toen ik onlangs in Parijs was en door de Rue Mouffetard liep, waar La Bohème zich afspeelt, en ik vervolgens langs de woning liep van George Orwell en daarna Ernest Hemingway. ▶

Rue Mouffetard, Parijs.

Rechtsonder:
De Hollandsche
Schouwburg.

**Kolonne van de
infanterie met
baboes op weg naar
Soekaboemi tijdens
de eerste politio-
nele actie. Foto: C.J.
(Cees) Taillie, Collec-
tie Tropenmuseum.**

WAT IS UW MEEST DIERBARE BEZIT DAT OOK HISTORISCHE WAARDE HEEFT?

Mak: Het leven van mijn vader. Dat is een aluminium plaatje dat hij gedurende de hele oorlog – inclusief een jarenlang verblijf als krijgsgevangene aan de Birma-spoorweg – aan een kettinkje om zijn hals had hangen, net als iedere andere militair. Er staat op: B.L.G.A.B., een kroontje met N.L., daaronder 1899, en dan MAK CATRINUS, GEREFORMEERD. In het midden zit een perforatie. Als je sneuvelde of crepeerde werd het plaatje door-midden gebroken, de ene helft

ALS U MORGEN EEN HISTORISCH ONDERZOEK ZOU MOGEN BEGINNEN, WAT ZOU DAN HET ONDERWERP ZIJN?

Mak: Zoals de Duitsers zich nog altijd wentelen in schuld, zo blaakt Nederland van onschuld. We hebben daarom twee enorme gaten in het collectieve geheugen: de politio-acties en de slavenhandel. Wat het eerste betreft hoop ik dat er ooit nog eens een groot samenwerkings-project tussen Indonesische en Nederlandse historici op poten gezet kan worden. De tijd dringt wel: deelnemers en ooggetuigen zijn er nog steeds, maar Hein met de zeis is zo langzamerhand stevig aan de gang. Wat de slavenhandel betreft, daar wordt gelukkig ook steeds meer onderzoek naar gedaan, maar te weinig daarvan lijkt door te dringen tot het brede Nederlandse publiek. Zo'n Zwarte Piet-discussie, je kunt ervan vinden wat je wilt, maar wie zich ook maar een beetje in de gruweligheden van de slavenhandel heeft verdiept kijkt wel uit om op dit vlak al te hoog van de toren te blazen. Uit die hele rel kwam, naast een ongekennde golf racisme, ook een groot gebrek aan historische kennis naar voren.

Baudet: Wat is de rol geweest van de CIA in het Europese project?

werd meegenomen om te registreren, de andere helft bleef om je nek zitten om je lijk te zijner tijd te kunnen identificeren. Heel handig. Dat van mijn vader bleef, als door een wonder, heel.

Baudet: Mijn zeventiende-eeuwse appartement aan de Prinsengracht in Amsterdam.

HOE VINDT U DAT GESCHIEDENISONDERWIJS AAN EEN MIDDELBARE SCHOOL MOET WORDEN GEDOCEERD ?

Mak: Een goede geschiedenisleraar is, in de eerste plaats, een goede verteller. Hij moet kunnen in- en uitzoomen: telkens weer beginnen bij het kleine, herkenbare, en dat vervolgens in een grote context plaatsen. Die context moet nadrukkelijk internationaal zijn, niet nationaal, anders ben je bezig met een vorm van misleiding. Zo'n leraar moet verder selecteren, maar hij moet ook laten zien waarom hij selecteert. En hij moet de nieuwsgierigheid prikkelen, hij moet bij de leerlingen een soort historische nieuwsgierigheid

ontwikkelen. Een mooie vorm hebben ze bijvoorbeeld in Israël: daar moeten de kinderen in een nieuwe klas beginnen met het uitzoeken van hun eigen familie-geschiedenis en met het inter-viëren van opa's, oma's en oude tantes. Die werkstukken worden dan voor de hele klas gepresen-teerd. Een voortreffelijke vorm van onderzoek en uitwisseling.

Baudet: Ik denk dat het belang-rijk is om duidelijk te maken hoe het verleden doorwerkt in het heden, om te laten zien dat wat we zijn niet los gezien kan wor-den van wie we waren en wat we hebben meegemaakt. Ook denk ik dat feiten- en jaartallenkennis belangrijker is dan vaak wordt gedacht. De namen van koningen en de precieze data enz. heb-ben natuurlijk op zichzelf geen overdreven groot belang, maar kunnen wel een raster, een raam-werk verschaffen waarbinnen je vervolgens een grote hoeveel-heid zaken een plaats kunt geven. Wanneer je dat niet hebt, wordt alles snel een pudding waarin elke ordening ontbreekt.

WAT IS VOOR U EEN BELANGRIJKE LIEU DE MÉMOIRE?

Mak: De Hollandsche Schouwburg. U weet wel waarom.

Baudet: De vallei van de Somme, waar ik altijd doorheen rijd wanneer ik naar Frankrijk ga. De plek waar Europa zelfmoord heeft gepleegd, zo-als de Grieken zelfmoord pleegden in de Peloponnesische oorlogen. ■

